hankinnat.fi
upphandling.fi

Case-keskiviikko: Kansalliset hankinnat

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

18.4.2018

Webcast klo 13.00

Ohjelma

Alkusanat - *johtava lakimies Katariina Huikko*

Lyhyt johdatus aiheeseen - *Hankinta-asiantuntija Olli Jylhä*

Oikeustapaukset:
Tarjoajan soveltuvuus – *Katariina Huikko*
Tarjousten käsittely – *Olli Jylhä*
Muutoksenhaku – *Katariina Huikko*

Yhteenveto - *Katariina Huikko*

Case-keskiviikon jälkeen

- Diaesitys lisätään Hankinnat.fi-sivustolle
- Verkkolähetystä ei tallenneta

- Ilmoittautuneille lähetetään palautekysely. Vastaajana vaikutat!

LYHYT JOHDATUS AIHEESEEN

Kansalliset hankinnat

- OSA III, luku 11
  - » Tavara- palveluhankinnat ja suunnittelukilpailut, jotka ylittävät kansallisen kynnysarvon 60.000e ja alittavat EU-kynnysarvon
  - » Rakennusurakat, jotka ylittävät kansallisen kynnysarvon 150.000e ja alittavat EU-kynnysarvon 5,548 M€.
- Noudatettava lisäksi osien I (yleiset periaatteet) ja IV säännöksiä (hankintapäätös, oikeussuojakeinot ja valvonta)
- Luvun sääntöjä noudatetaan lisäksi kehitysyhteistyösopimuksiin perustuviin ulkoasiainhallinnon hankintoihin.

Yleiset periaatteet

- Avoimuus
  - » hankinta tulee ilmoittaa asianmukaisessa laajuudessa riittävän avoimesti
  - » toteutuu yleensä HILMAn kautta
  - » Telausria C-324/98
- Tasapuolisuus ja syrjimättömyys
  - » hankintamenettelyssä tarjoajia ei saa asettaa toisiinsa nähden epätasa-arvoiseen asemaan
  - » kytkeytyy usein oikeuskäytännössä avoimuuteen, ts. kaikille sama tieto samaan aikaan
  - » esim. vertailuperusteiden muuttaminen tarjousten jättämisen jälkeen
  - » Wall AG C-91/08, SECAP C-147/06 ja C-148/06
- Suhteellisuus
  - » hankintayksikön on määriteltävä hankinnan vaatimukset siten, että ne ovat suhteessa hankinnan kohteeseen

Erot EU-kynnysarvot ylittävään

- Hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä kansallinen hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä
- Ei menettelyn sähköisyysvaatimusta
- Voi asettaa soveltuvuusvaatimuksia-> ei vaadita ESPD:tä-> voi vaatia vakuutuksen
- Pakollisia ja harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita ei ole pakko soveltaa
- Ei vähimmäismääräaikoja
- Tarjouspyynnön sisällöstä määritelty yleisluonteisesti (tekniset, vaatimukset, merkit yms.)

OIKEUSTAPAUKSET

Teema: Tarjoajan soveltuvuus

MAO:602/17

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, potilaiden siirtokuljetus ja niiden välityspalvelu, arvo 195 000 euroa
- Hankintasopimusta ei allekirjoitettu, HY ilmoitti toteuttavansa hankinnan väliaikaisin järjestelyin MAO prosessin ajan.
- L Oy vaati, että voittaneen tarjoajan osalta on tarkistettava seuraavien tarjouspyynnön soveltuvuuslomakkeessa vaadittujen ehdottomien vaatimusten täyttyminen: rekisterimerkinnät, työehtosopimukset tai keskeiset työehdot, työterveyshuollon järjestäminen, verojen ja eläkevakuutusmaksujen maksaminen ja vastuuvakuutukset.
- Tarjouksen mukana ei tarvinnut toimittaa selvityksiä kyseisten vaatimusten täyttymisestä, vaan ne on pitänyt tarkistaa ennen sopimuksen tekoa. Valittaja on vaatinut yllä mainitut asiat selvitettäviksi, ja jos puutteita löytyy, niin voittaneen tarjoajan tarjous on hylättävä tarjouspyynnön vastaisena.

- Hankintayksikkö esitti, että tarjouspyynnössä edellytetyt selvitykset rekisterimerkinnöistä, työehtosopimuksen tai keskeisten työehtojen noudattamisesta, työterveyshuollon järjestämisestä, veroista ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta ovat kaikki olleet seikkoja, jotka tilaajan on tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (jäljempänä tilaajavastuulaki) mukaan selvitettävä ennen kuin tekee sopimuksen.
- Voittanut tarjoaja on toimittanut tilaajalle tilaajavastuuraportin, jonka mukaan edellä mainitut asiat ovat kunnossa.
- Lisäksi tilaaja on edellyttänyt tarjouspyynnössä, että palveluntuottajalla on voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus, jonka vakuutusmaksut on suoritettu. Voittanut tarjoaja on toimittanut tästä pyydetyn selvityksen.
- Tarjouspyynnössä on edellytetty myös taksi- tai joukkoliikennelupaa palveluiden tuottamiseen. Voittanut tarjoaja on toimittanut joukkoliikenneluvastaan selvityksen. Lisäksi taksiautoilijoilla, joille välityskeskus välittää kuljetukset, on asianmukaiset taksiluvat. Tarjouspyynnössä ei ole rajoitettu alihankinnan käyttöä kuljetuspalveluiden tuottamisessa, joten K Oy:n tarjous on myös siltä osin ollut tarjouspyynnön mukainen.
- Voittanut tarjoaja on toimittanut edellä mainitut selvitykset tilaajalle omalta osaltaan. Lisäksi tarjouspyynnössä edellytetään, että tarjoaja sitoutuu selvittämään alihankkijoidensa osalta ennen alihankintatyötä koskevan sopimuksen tekemistä, että tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet on täytetty. Voittanut tarjoaja on tähän sitoutunut.

MAO arviointia

- Hankintalain 105 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia tarjoajan soveltuvuudelle. Soveltuvuutta koskevien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä vaatimukset hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa asetettuja soveltuvuusvaatimuksia. Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat antavat tarjouksensa osana vakuutuksen, että ne täyttävät hankintayksikön asettamat soveltuvuutta koskevat vaatimukset. Vakuutuksessa annettujen tietojen paikkansapitävyys tulee tarkastaa tarjouskilpailun voittajan osalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista.
- Tarjouspyynnön liitteessä 2 (Soveltuvuuslomake) on yksilöity tarjoajien soveltuvuusvaatimukset, jotka koskevat muun ohella tarjoajan rekisterimerkintöjä, tarjoajan noudattamaa työehtosopimusta, työterveyshuollon järjestämistä, verojen ja eläkevakuutusmaksujen suorittamista, voimassa olevaa vastuuvakuutusta, lupaa palveluiden tuottamiseen ja tilaajavastuulain mukaisia selvityksiä. Näistä soveltuvuusvaatimuksista ainoastaan koskien lupaa palveluiden tuottamiseen on edellytetty, että tarjoaja liittää tarjoukseensa kopion voimassa olevasta taksi- ja/tai joukkoliikenneluvasta, jos sellainen on ollut voimassa jo tarjouksen jättöhetkellä. Muiden tässä mainittujen soveltuvuusvaatimusten osalta selvityksiä ei ole tarvinnut liittää tarjoukseen, vaan tarjoajan "Kyllä" vastaukset ovat riittäneet. Selvitykset on vaadittu toimitettaviksi ennen sopimuksen solmimista tai joidenkin kohtien osalta lisäksi pyydettäessä.
- Lisäksi soveltuvuuslomakkeessa on ollut alihankintaa koskeva vaatimus, jonka mukaan tarjoajan on tullut sitoutua vastaamaan käyttämiensä alihankkijoiden työstä kuin omastaan. Tarjoajan on myös tullut sitoutua selvittämään alihankkijoidensa osalta ennen alihankintatyötä koskevan sopimuksen tekemistä, että tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet on täytetty.

- MAO toteaa, että tarjouspyynnössä ei ole edellytetty tarjoajia toimittamaan tarjouksensa mukana selvityksiä edellä mainituista soveltuvuusvaatimuksista. Selvityksiä on edellytetty tarjoajan osalta toimitettaviksi vasta ennen hankintasopimuksen tekoa. Alihankkijoiden osalta mainittuja selvityksiä ei ole tarjouspyynnössä vaadittu toimitettavaksi lainkaan. Alihankkijoiden osalta vaatimuksena on ollut ainoastaan, että tarjoaja vastaa alihankkijoiden työstä kuin omastaan, ja että tarjoaja sitoutuu selvittämään alihankkijoidensa osalta ennen alihankintatyötä koskevan sopimuksen tekemistä, että tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet on täytetty.
- Tarjouskilpailumenettelyn lähtökohtana on, että tarjoaja vastaa tarjouksessaan antamiensa tietojen paikkansapitävyydestä. Hankintayksiköllä on oikeus puolestaan luottaa siihen, mitä tarjoaja on tarjouksessaan ja selvityksissään ilmoittanut, ellei sillä ole perusteltua syytä muuta epäillä.
- HY esitti, että voittanut tarjoaja on toimittanut sille tilaajavastuuraportin, jonka mukaan tarjouspyynnön soveltuvuusvaatimuksissa vaaditut asiat koskien rekisterimerkintöjä, työehtosopimusta, työterveyshuollon järjestämistä sekä veroja ja eläkevakuutusmaksuja ovat kunnossa. Hankintayksikön ilmoituksen mukaan voittanut tarjoaja on myös toimittanut selvityksen vastuuvakuutuksestaan, jonka vakuutusmaksut on suoritettu. Lisäksi tarjouspyynnössä vaaditun mukaisesti voittanut tarjoaja on sitoutunut selvittämään alihankkijoidensa osalta ennen alihankintatyötä koskevan sopimuksen tekemistä, että tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet on täytetty.
- MAO katsoo, että asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella HY:n ei olisi hankintapäätöstä tehdessään tullut luottaa voittaneen tarjoajan tarjouksessaan antamiin tietoihin ja myöhemmin toimittamiin selvityksiin. MAO toteaa, että hankintasopimusta ei hankintayksikön ilmoituksen mukaan ole allekirjoitettu, joten hankintayksiköllä on edelleen myös mahdollisuus tarkastaa voittaneen tarjoajan antamien tietojen paikkansapitävyys.
- HY ei ole menetellyt hankintasäännösten vastaisesti, kun se on vaatinut selvityksiä soveltuvuusvaatimusten täyttymisestä tarjouspyynnössä ilmoitetulla tavalla ennen sopimuksen tekemistä, eikä myöskään, kun se on katsonut voittaneen tarjoajan täyttäneen sen toimittamien selvityksien perusteella tarjouspyynnössä tarjoajille asetetut soveltuvuusvaatimukset.

MAO:69/18

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, rakennusurakka, arvo 250 000 euroa
- Tarjouspyynnössä on kohdassa "Soveltuvuusvaatimukset" ilmoitettu seuraavaa:
  - "Tarjoajan on täytettävä seuraavat kelpoisuutta koskevat vaatimukset sekä liitettävä tarjoukseensa alla pyydetyt selvitykset. Tarjoaja, joka ei täytä tarjoajan kelpoisuudelle asetettuja vaatimuksia suljetaan pois tarjouskilpailusta.
- Tekninen osaaminen
  - 1. Tarjoaja yrityksen referenssit tarjouspyynnön edellyttämällä toimialalla vastaavan kokoluokan töistä (urakka, urakkasumma ja tilaaja), joihin urakoitsija haluaa vedota enintään kolmen edellisen vuoden ajalta."
- Valittaja ilmoitti tarjouksessaan referensseinään yhteensä 17 urakkaa tai työtä.
- Hankintayksikkö sulki valittajan tarjouskilpailusta riittämättömien tai puuttuvien referenssien perusteella. Hankintayksikkö ilmoitti, että valittajan kaikki referenssit ovat olleet pihatöitä eikä niistä ole ilmennyt lainkaan kunnallisteknisiä töitä, minkä vuoksi referenssejä on pidetty riittämättöminä.

MAO arviointia

- Tarjoajien on tullut liittää tarjoukseensa selvitys enintään kolmelle edelliselle vuodelle ajoittuvista referensseistään, joihin tarjoaja "haluaa vedota". MAO totesi, että tarjouspyynnöstä ei ole ensinnäkään yksiselitteisesti käynyt ilmi, kuinka monta referenssiä tarjoajan on tullut tarjouspyynnön perusteella ilmoittaa.

- MAO totesi, että referenssien on tullut olla tarjouspyynnön edellyttämältä toimialalta. Tämä ilmaisu on ollut monitulkintainen, sillä pelkästään tarjouspyynnön perusteella ei ole voitu luotettavasti arvioida sitä, millaisten referenssien voidaan katsoa kuuluvan edellytettyyn toimialaan.

- MAO katsoi, että tarjouspyynnön soveltuvuusvaatimukset ovat referenssien osalta olleet epäselvät.
  - » Referenssivaatimusten epäselvyys sekä hankintayksikölle pidätetty oikeus arvioida referenssin vastaavuus hankinnan kanssa ovat yhdessä jättäneet hankintayksikölle lähes rajoittamattoman harkintavallan tarjoajien soveltuvuuden arviointiin, mikä ei ole ollut omiaan turvaamaan tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua. Näin ollen hankintayksikkö on menetellyt virheellisesti tarjouspyyntöä laatiessaan.

MAO:594/17

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, louhepenkereen tekeminen
- Lisäkirjeessä on tuotu esiin, että urakoitsijan tulee täyttää muun ohessa seuraavat vähimmäisvaatimukset: "Urakoitsijan tulee olla toiminut alalla vähintään kaksi vuotta" ja "Urakoitsijan vuotuisen liikevaihdon tulee olla vähintään 700 000 €/v viimeisen kahden vuoden ajalta". Lisäksi lisäkirjeessä on todettu, että tarjoajan tulee esittää tarjouksessa luotettavat vapaamuotoiset selvitykset edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä. Urakoitsijan tarjous hylätään, mikäli edellä mainittuja selvityksiä ei tehdä tai selvitysten mukaan vaatimukset eivät täyty.
- Hankintayksikkö on sulkenut Oy:n tarjouskilpailusta, koska yritys ei ollut toiminut alalla vähintään kahta vuotta eikä yrityksellä ole ollut vaadittua liikevaihtoa sekä referenssejä vastaavista kohteista.

MAO arviointia

- Hankintalain 105 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia tarjoajan soveltuvuudelle. Soveltuvuutta koskevien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä vaatimukset hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa asetettuja soveltuvuusvaatimuksia. Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat antavat tarjouksensa osana vakuutuksen, että ne täyttävät hankintayksikön asettamat soveltuvuutta koskevat vaatimukset. Vakuutuksessa annettujen tietojen paikkansapitävyys tulee tarkastaa tarjouskilpailun voittajan osalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista. Pykälän 2 momentin mukaan ehdokkaiden ja tarjoajien sulkemisessa tarjouskilpailun ulkopuolelle ja soveltuvuutta koskevien vaatimusten asettamisessa voidaan noudattaa, mitä 80–86 §:ssä säädetään.
- Hankintalain 83 §:n mukaan hankintayksikkö voi asettaa ehdokkaiden tai tarjoajien rekisteröitymistä, taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä teknistä ja ammatillista pätevyyttä koskevia 84–86 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia. Vaatimuksista on ilmoitettava hankintailmoituksessa.
- Hankintalain 85 §:n 1 momentin mukaan HY voi asettaa vaatimuksia, joilla varmistetaan, että ehdokkailla ja tarjoajilla on hankintasopimuksen toteuttamiseen tarvittavat taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat. Tätä varten HY voi asettaa vaatimuksia vähimmäisliikevaihdosta tai varojen ja velkojen välisestä suhteesta. HY voi myös vaatia riittävää vastuuvakuutusta. Pykälän 2 momentin mukaan ehdokkailta ja tarjoajilta vaadittava vuotuinen vähimmäisliikevaihto saa olla enintään kaksi kertaa hankintasopimuksen ennakoidun arvon suuruinen. Perustellusta syystä vähimmäisliikevaihtoa koskeva vaatimus voi olla korkeampi. HY:n on mainittava tällaista vaatimusta koskevat perustelut tarjouspyynnössä tai hankintapäätöksessä.

Teema: Tarjousten käsittely

MAO:29/18

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, kuljetuspalveluhankinta puitejärjestelynä, arvo 200 000 euroa
- Hankinnassa useampia osa-alueita valituksen alainen osuus 2/3 kokonaisuudesta
- Valitus: Voittaneen tarjoajan tarjoukseen on liitetty laatu- ja ympäristöohjelma, joka ei ole sisältänyt tarjouspyynnössä vaadittua ulkopuolisen tahon tekemää selvitystä ohjelman toteutuksesta.
- Valitus: pöytäkirja on ollut nähtävillä liian lyhyen ajan

OJ1

MAO arviointia

- Hankintayksikkö on hankintapäätöksessä ilmoittanut että voittaneen tarjoajan puuttuva selvitys on tullut toimittaa hankintayksikölle 15.4.2017 mennessä
- MAO
  - » Asiassa ei ole merkitystä pöytäkirjan nähtävillä pitämiseen liittyvillä seikoilla. Muutoksenhakuoikeus asiassa on ainoastaan hankintasäännösten mukaisilla asianosaisilla. Hankintapäätös on annettu tiedoksi hankintasäännösten mukaisesti.
  - » Voittaneen tarjoajan tarjous oli tarjouspyynnön vastainen, sillä tarjoaja ei ollut toimittanut ladattavaa ympäristöohjelmaa, joka katsottiin soveltuvuuden vähimmäisvaatimukseksi. olisi tullut sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle.

MAO 738/17

- Kansallinen hankinta, rajoitettu menettely, rakennusurakka (osallistumishakemusvaihe), asuntoalueen infran rakentaminen (asuntomessujen infraa), arvo 3–4 miljoonaa euroa
- Hankintayksikkö on sulkenut B Oy:n tarjouskilpailusta
- Valinnut M Oy:n tarjouksen (hankinta toteutettu MAO:n luvalla)
- Vaatimus: hankintailmoitus on ollut epäselvä tarjouksen jättämisen osalta

MAO arviointia

- Hankintailmoituksen alussa on todettu seuraavaa:
  "Osallistumishakemukset 17.2.2017 klo 13.00 mennessä osoitteeseen:
  X kaupunki 0161075-9 /, Yhdyskuntatekniikka, Dnro 14814/10.03.03/2017
  PL 32, 45701 Z tekninenjaymparisto@x.fi".

- Hankintailmoituksessa myöhemmin on todettu seuraavaa:
  "Osallistumishakemus tulee jättää kirjallisena. Lähetyksen päällä tulee olla tunnus Osallistumishakemus: Pioneeripuiston infra.....Faksilla ja sähköpostilla toimitettua hakemusta ei hyväksytä."

MAO:

- Kansallisissa hankinnoissa on mahdollista pyytää myös tarjoukset myös pelkästään paperisena
- Koska osallistumishakemusten jättökohdassa on mainittu myös sähköposti toimituksesta ei ole ilmoitettu yksiselitteisesti
- Ei voida osoittaa että valittaja olisi virheettömässä menettelyssä voittanut hankinnan

->oikeudenkäyntikulut

MAO:205/18

- Kansallinen hankinta, päiväkodin kalustehankinta, arvo 120 000 euroa
- Hankintasopimus on tehty

- Vaatimus: Hankintayksikön olisi tullut sulkea voittaneen tarjoajan tarjous tarjouskilpailusta tarjouspyynnön vastaisena. Voittanut tarjoaja ei ole tarjouksessaan tarjonnut päiväkodin kotialueen ryhmähuoneisiin tarjouspyyntöasiakirjoissa pakollisiksi määriteltyjä sohvia.

MAO arviointia

- Kuvaus tarjouspyynnössä: Kuhunkin lepo- ja leikkihuoneeseen tarvitaan kaksi (2) vuodesohvaa (3-osainen pehmustettu sohvasarja, jossa voi levätä kolme (3) lasta), lasten päivälepoon sopiva.”
- HY:n vastaus kysymykseen: "Kotialueelle on pyydetty palasohva ryhmähuoneeseen leikkimistä varten sekä 2 kpl vuodesohvia lepo- ja leikkitilaan. Nämä ovat pakollisia.”
- MAO: Voittaneen tarjoajan tarjoukseen ei edellä selostetulla tavalla ole sisältynyt päiväkodin kotialueen ryhmähuoneeseen sijoitettavaa sohvaa.
- Lopputulos: hyvitysmaksu 10 000€ ja oikeudenkäyntikulut 3500€

MAO 852/17

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, hoitokeskuksen sisäilmakorjausten hankinta, arvo 200 000 euroa
- Hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jossa valinnut S Oy:n toimittajaksi
- Uudella päätöksellä valittu uudelleen S Oy:n
- Hankintasopimus on tehty

- Valitus:
  - » Voittaneen tarjoajan referenssikohde ei ole voitu vielä käyttää referenssinä, koska se ei ole ollut valmis. Tarjouspyynnössä on pyydetty referenssejä erityisesti vastaavan tyyppisistä sisäilmakorjauskohteista. Kaikki ilmoitetut kohteet eivät ole olleet sisäilmakorjauskohteita. Puhelinkeskustelun mukaan yksi referensseistä on konsultin tekemä loppuraportti koulun osien saneerauksesta.
- Hankintayksikkö:
  - » hankintayksikkö on muuttanut pisteytyksen vaatimustason tiukasti urakkaohjelman pisteytysvaatimuksia noudattavaksi uudella päätöksellä. Kumpikaan tarjoaja ei ole toimittanut vaadittua selvitystä siitä, millaisia korjaustoimenpiteitä kohteissa on suoritettu ja miten korjauksia on kontrolloitu. Sisäilmakorjaukset ja korjausten kontrollointi poikkeavat merkittävästi tavanomaisesta rakentamisesta->Ainoastaan kunnan yhtenäiskouluhanketta koskevaa selvitystä on voitu arvioida.

MAO arviointia

- Hankintayksikkö on MAO:ssa esittänyt, että valittaja ei olisi toimittanut sellaista selvitystä, jolla sen referenssikohteiden soveltuvuutta olisi voinut arvioida
- HY on viitannut siihen, että sisäilmakorjaukset ja korjausten kontrollointi poikkeavat merkittävästi tavanomaisesta rakentamisesta ja että pelkkä maininta sisäilmakorjauksesta ei ole riittävä
- MAO:
  - » tutkitaan vain korjattu päätös
  - » Valittajan referenssilistauksesta on ilmennyt osasta sisäilmakorjauskohteista se, mitä kohteessa on tehty ja se, miten niitä kontrolloitu-> tulisi huomioida vertailussa
  - » Ainakin neljästä referenssiurakasta on toimitettu selvitystä, jonka mukaan urakassa on ollut kyse sisäilmaurakasta ja ilmoitettu tehdyt toimenpiteet sekä urakan kontrollitoimet. Lisäksi yksi urakoista on ollut vielä sellainen, josta tarjouksen mukana on toimitettu arvostelu, josta valittajan voidaan katsoa saaneen arvosanaksi 9-. Tarjouspyynnössä ilmoitetulla tavalla 3–5 referenssihankkeesta olisi tullut saada 10 suhteuttamatonta laatupistettä.

- Lopputulos: Markkinaoikeus määrää kunnan maksamaan R Oy:lle hyvitysmaksuna 15.000 euroa+ oikeudenkäyntikulut

MAO 851/17

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, kahden pienoislinja-auton hankinta, arvo 150 000 - 180 000 €
- Valittu A OÜ:n tarjous, valittaja V Oy
- Valitus:
  - » Voittaneen tarjoajan tarjousasiakirjojen mukaan sen tarjoama ajoneuvo ei ole ollut EU-tyyppihyväksytty
  - » Voittaneen tarjoajan tarjoamassa ajoneuvossa olleessa moottorityypissä ei saa käyttää biopolttoainetta-> ei pisteitä voittaneelle tarjoajalle käyttövoiman osalta
- Kunnan vastine:
  - » Voittanut tarjoaja on tarjouksessaan nimenomaisesti vastannut EU-tyyppihyväksyntää koskevan vaatimuksen täyttymiseen "kyllä". Lisäksi voittanut tarjoaja on erikseen ilmoittanut takuun pituudeksi 4 vuotta eli 48 kuukautta.

MAO arviointia

- Toimittajan vastine:
  - » Voidaan käyttää biopolttoainetta (erikoiseosta 7% koko latinkista)->Tarjouspyynnössä ei ole määritelty sitä, missä suhteessa niin sanottua normaalia polttoainetta ja biopolttoainetta tulee pystyä käyttämään.
  - » Ajoneuvo tullaan muuttamaan luvatun mukaiseksi
- MAO:
  - » Hankintayksikkö on voinut luottaa tarjoajan sanaan tyyppihyväksynnän, vertailuperusteiden ja takuun osalta
  - » Lopputulos: valitus hylätään

Teema: Muutoksenhaku

MAO:68/17

- Kansallinen hankinta, avoin menettely, rakennusurakka, arvo 250 000 euroa.
- Hankintayksikkö on sulkenut kaksi tarjoajaa (A Ky ja B Oy) pois tarjouskilpailusta ja valinnut X Oy:n tarjouksen.
- B Oy on vaatinut, että MAO kumoaa muutoksenhaun kohteena olevan hankintapäätöksen ja kieltää hankintayksikköä jatkamasta virheellistä hankintamenettelyä ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä siten, että se valitsee A Ky:n tarjouksen.
  - » Vaati lisäksi, että MAO määrää hankintayksikön maksamaan sille tarjouslaskennan kustannuksina 1.750 euroa sekä A Ky:lle tarjouslaskennan kustannukset 1.750 euroa ja hyvitysmaksuna 26.224,23 euroa.
  - » Lisäksi, että MAO velvoittaa hankintayksikön korvaamaan sen arvonlisäverottomat oikeudenkäyntikulut 5.250 eurolla sekä oikeudenkäyntimaksun määrän.

MAO arviointia

- Hankintalain 145 §:n 1 momentin mukaan se, jota asia koskee, voi saattaa hankintaa koskevan asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi. A Ky:n oikeusasemaan liittyvät vaatimukset eivät koske B Oy:tä, joten markkinaoikeus jättää B Oy:n valituksen tutkimatta siltä osin kuin valituksessa on esitetty vaatimus A Ky:n valitsemisesta hankinnan toteuttajaksi ja A Ky:lle maksettavista hyvitysmaksusta sekä tarjouslaskennan kustannuksista.
- Hankintalain 169 §:n 3 momentin mukaan vahingonkorvausasioissa toimivaltainen tuomioistuin on oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa tarkoitettu käräjäoikeus. B Oy on vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa hankintayksikön maksamaan sille tarjouslaskennan kustannuksina 1.750 euroa. Markkinaoikeus toteaa, että tätä vaatimusta on pidettävä vahingonkorvausvaatimuksena. B Oy:n tarjouslaskennan kuluihin perustuva vaatimus on näin ollen jätettävä markkinaoikeuden toimivaltaan kuulumattomana tutkimatta.

MAO arviointia

- Hankintayksikkö on allekirjoittanut hankintaa koskevan hankintasopimuksen X Oy:n kanssa.
  - » MAO katsoo, että hankintalain 154 §:n 1 momentin 1–3 kohdan mukaiset seuraamukset eivät enää voi tulla kysymykseen.
  - » Koska hankinnassa on kysymys EU-kynnysarvon alittavasta rakennusurakasta, myöskään hankintalain 154 §:n 1 momentin 5–7 kohdan mukaiset seuraamukset eivät ole käytettävissä.
  - » Näin ollen hankintalain 154 §:n 3 momentista ja 155 §:n 1 momentista johtuen ainoana seuraamuksena hankintayksikön väitetystä virheellisestä menettelystä voisi tulla kysymykseen hyvitysmaksun määrääminen.
- Valittaja on nimenomaisesti ilmoittanut, että se luopuu hyvitysmaksua koskevasta vaatimuksesta. Näin ollen mahdollisista hankintamenettelyn virheellisyyksistä huolimatta markkinaoikeus ei voisi määrätä hankintayksikölle hankintalain 154 §:ssä tarkoitettua seuraamusta.
- KHO:n vuosikirjapäätöksessä KHO 2017:46 todetulla tavalla markkinaoikeuden päätöksestä ilmenevillä perustelulausumilla hankintayksikön virheellisestä menettelystä ei ole oikeusvoimavaikutusta. Siten valittajalla ei ole oikeudellista intressiä saada myöskään markkinaoikeuden kannanottoa siitä, onko hankintayksikön menettely mahdollisesti ollut virheellistä.
- Valittajan markkinaoikeudessa esittämiin vaatimuksiin ja edellä lausuttuun nähden valitus on hylättävä.

MAO:593/17

- Kansallisella hankinta, avoin menettely, urheilutalon salin puulattian uusimista koskeva rakennusurakka, arvo 250 000 euroa
- HY sai kolme tarjousta

- T Oy:n on katsottava vaatineen, että markkinaoikeus kumoaa muutoksenhaun kohteena olevan hankintapäätöksen ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä.
- T Oy on tarjonnut P Oy:lle tarjouspyynnön kohteeseen tanskalaisia Junckers Industrier A/S:n lattioita. P Oy tarjosi kohteeseen lattiat töineen asennettuna.
- Hankintayksikön perustelu P Oy:n tarjouksen hylkäämiseksi siitä syystä, ettei tarjottu Junckers Industrier A/S:n lattia ole kovavaahterapintainen, eikä näin ollen täytä kovuus-, muodonmuutos- ja kulutuskestävyysnormeja, on väärä.
- Tarjottu Junckers Industrier A/S:n Eurooppalainen Vaahtera -urheilulattiajärjestelmä on täyttänyt kaikki huippu-urheilulle määritellyt normit ja olisi näin ollen pitänyt hyväksyä mukaan tarjouskilpailuun. Kyseiset lattiat ovat CE-hyväksyttyjä ja täyttävät harmonisoidun EN 14904:A4 standardin.

MAO arviointia

- Julkista hankintaa koskevan valituksen tutkimisen edellytyksenä markkinaoikeudessa on mm. se, että valittaja on hankintalaissa tarkoitettu asianosainen.
  - » Sekä hankintalain esitöiden että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valittajana voi käytännössä olla lähinnä alalla toimiva yrittäjä, jolla on tai olisi ollut mahdollisuus saada oma tarjouksensa hyväksytyksi oikein toteutetussa hankintamenettelyssä.
  - » Alalla toimiminen on riittänyt asianosaisaseman edellyttämän oikeudellisen intressin perusteeksi erityisesti niissä tapauksissa, joissa oikeussuojapyyntö perustuu hankinnan kilpailuttamisen laiminlyömiseen.
  - » Tilanteissa, joissa hankintayksikkö on kilpailuttanut hankinnan hankintasäännösten edellyttämällä tavalla, alalla toimiva yrittäjä on oikeuskäytännössä katsottu asianosaiseksi lähtökohtaisesti vain, jos yrittäjä on antanut tarjouskilpailussa tarjouksen tai jos yrittäjä on ainakin voinut osoittaa pyrkineensä osallistumaan tarjouskilpailuun.

- T Oy ei ole esittänyt jättäneensä tarjousta urheilutalon salin puulattian uusimista koskevasta rakennusurakasta hankintamenettelyssä eikä se ole edes väittänyt, että se olisi tarjouksellaan pyrkinyt osallistumaan siihen. T Oy ei ole esittänyt muitakaan perusteita asianosaisasemalleen.
- Edellä esitetyillä perusteilla T Oy:tä ei ole pidettävä hankintalain 145 §:n 1 momentissa tarkoitettuna asianosaisena. Valitus on siten jätettävä tutkimatta.

Ajankohtaista

- ESPD sähköisenä tästä päivästä lähtien 18.4.2018
  - » Hankintayksiköt
  - » Yhteishankintayksiköillä velvoite jo aiemminvoimassa

- JHNY etsii Vuoden taidokkainta hankintaa! Ilmianna oma hankintasi!

- Palvelutoimintaa koskevat kysymykset pyydämme edelleen osoitteeseen: hankinnat@kuntaliitto.fi

YHTEENVETO